

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชน : กรณีศึกษาเขื่อนไฟฟ้าเทินหินปูน ภาคขยายเมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีวิธีดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาของการโยกย้ายชุมชน โดยวิธีการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 14 คน จำแนกเป็น ตัวแทนภาครัฐ จำนวน 5 คน นักวิชาการจำนวน 5 คน ตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 2 คน และตัวแทนภาคเอกชนหรือสถานประกอบการ จำนวน 2 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัย ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเอง และสถิติที่ใช้ในการวิจัย เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชนจำนวน 2 แห่ง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย เขื่อนไฟฟ้าน้ำเทิน จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงไฟฟ้าน้ำเทิน และรองผู้บริหารโรงไฟฟ้าน้ำเทิน และ โรงไฟฟ้าถ่านหินหงสา จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงไฟฟ้าถ่านหินหงสา รองผู้บริหารโรงไฟฟ้าถ่านหินหงสา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งต่อสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชนจำนวน 67 คน สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชนจำนวน 14 คน จำแนกเป็น ภาครัฐ จำนวน 2 คน ประกอบด้วย หัวหน้ากรม/ คຸ້ມຄອງ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1 คนและเจ้าแขวงบอลิคำไซ 1 คน นักวิชาการ มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้อง 10 ปีขึ้นไปจำนวน 4 คน และตัวแทนภาคประชาชน โดยมี 4 บ้าน ผู้วิจัยเลือกเอาหมู่บ้านละ 2 คนจำนวน 8 คน ประกอบด้วย ตัวแทนนายบ้าน/ รองนายบ้าน 1 คนและตัวแทนประชาชน 1 คน เลือกสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาผู้วิจัยสามารถสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชน : กรณีศึกษาเขื่อนไฟฟ้าเทินหินบูน ภาคขยายเมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาของการโยกย้ายชุมชน : กรณีศึกษาเขื่อนไฟฟ้าเทินหินบูน ภาคขยายเมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า การโยกย้ายชุมชนด้านเศรษฐกิจ มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาด้านอาชีพทำกิน และ 2) ปัญหาพื้นที่ทำกินมีไม่เพียงพอ 3) การประสานงาน 2. สภาพและปัญหาของการโยกย้ายชุมชน ด้านสังคม มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย 2) ปัญหาด้านวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อ และ 3) ปัญหาด้านความสงบ 3. สภาพและปัญหาของการโยกย้ายชุมชนด้านกายภาพ มี 2 ด้าน ได้แก่ 1) แหล่งน้ำไม่เพียงพอในการอุปโภคและบริโภคและ 2) ปัญหาขยะสิ่งปฏิกูลและน้ำเน่าเสีย

2. ปัจจัยที่ส่งต่อสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชน : กรณีศึกษาเขื่อนไฟฟ้าเทินหินบูน ภาคขยายเมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ มีดังนี้

2.1 การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ สนับสนุนแนวทางการพัฒนาชุมชนที่ให้คนเป็นศูนย์กลางและมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการด้วยตนเอง ($\bar{X} = 5.00$) การบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และบุคลากร ($\bar{X} = 3.90$) เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้น่าอยู่ ($\bar{X} = 4.87$)

2.2 การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ การบริหารจัดการระบบระบายน้ำเสียในชุมชน ($\bar{X} = 3.86$) ส่งเสริมการจัดตั้งสถานที่รับซื้อขยะในชุมชนในรูปแบบของธนาคารขยะ ($\bar{X} = 3.70$) การส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำจัดขยะในชุมชนเป็นระบบครอบคลุมทุกครัวเรือน ($\bar{X} = 3.57$)

2.3 การส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้

การให้บริการด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึงทุกครัวเรือน ($\bar{X} = 3.74$) ส่งเสริมความรู้ด้วยการแพทย์ที่เน้นการดูแลสุขภาพของตนเอง เช่น การอยู่ การกินและยาสมุนไพร ($\bar{X} = 3.72$) ส่งเสริม สนับสนุนประชาชนชุมชนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขในการรักษาเบื้องต้น การให้คำแนะนำด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 3.71$)

2.4 ด้านประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ การก่อสร้าง เอกลักษณ์ประจำชุมชนเพื่อเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวของชุมชนด้านวัฒนธรรม ประเพณี ($\bar{X} = 3.55$) การอนุรักษ์ เครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ของชุมชนเอาไว้ในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ของชุมชนเพื่อรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี ($\bar{X} = 3.54$) การสร้างเสริมบรรยากาศที่อยู่อาศัยที่คุ้นเคยมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ของชุมชน ($\bar{X} = 3.54$)

2.5 ด้านการป้องกันความสงบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ ส่งเสริมให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกของชุมชนในการหวงแหนสมบัติของชุมชนร่วมกัน ($\bar{X} = 3.77$) การจัดตั้งหน่วยงานป้องกันความสงบประจำชุมชน เช่น หน่วยลาดตระเวนประจำชุมชน หน่วยป้องกันความสงบประจำชุมชน ($\bar{X} = 3.49$) ส่งเสริมฝึกการอบรม การเฝ้าระวังเกี่ยวกับการป้องกันความปลอดภัยของชุมชน เช่น จัดตั้งอาสาสมัครตำรวจบ้านของชุมชน ($\bar{X} = 4.46$)

2.6 การประสานงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ สนับสนุนและประสานงานให้เกิดการปรับปรุง โครงการ/ กิจกรรมของชุมชนโยกย้ายที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ($\bar{X} = 3.60$) การประชุมหรือประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพและผลสำเร็จต้องได้ความร่วมมือจากคณะกรรมการหมู่บ้าน ชนเมือง และชนแขวง ($\bar{X} = 3.48$) การส่งเสริมปรับปรุงสมรรถนะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการฝึกอบรมและการเพิ่มบุคลากรให้เพียงพอ ($\bar{X} = 3.48$)

2.7 การจัดสรรที่ดิน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ การจัดสรรที่ดินในชุมชนเกี่ยวกับป่าไม้อย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.48$) การจัดสรรที่ดินในชุมชนเกี่ยวกับป่าช้าหรือที่ฝัง

ศพออย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.44$) การจัดสรรที่ดินในชุมชนเกี่ยวกับการเกษตร เช่น เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชในฤดูแล้ง และป่าเก็บของป่าของดงอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.37$)

2.8 การส่งเสริมอาชีพในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.35$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ ส่งเสริม สนับสนุน การฝึกอบรมการสร้างอาชีพจากภูมิปัญญาของชุมชนให้กับกลุ่มแม่บ้านในการสร้างรายได้ในครัวเรือนและชุมชน ($\bar{X} = 2.74$) การส่งเสริมวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกข้าว การเพาะเห็ด และการปลูกต้นไม้อย่างทั่วถึงและครอบคลุม ($\bar{X} = 2.50$) ส่งเสริมการพัฒนาตนเองด้วยการพึ่งพาตนเองให้มีอยู่พอเพียงในระดับครัวเรือน ($\bar{X} = 2.46$)

2.9 การจัดหาแหล่งน้ำอุปโภคและบริโภค โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.12$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ดังนี้ การควบคุมคุณภาพมาตรฐานแหล่งน้ำในการอุปโภคและบริโภคต่อชุมชน ($\bar{X} = 2.54$) การควบคุมราคาจำหน่ายน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภคให้เพียงพอต่อชุมชน ($\bar{X} = 2.43$) การจัดระบบการใช้น้ำที่ต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้น้ำประโยชน์จากน้ำ ($\bar{X} = 2.40$)

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชน : กรณีศึกษาเขื่อนไฟฟ้าเทินหินบูน ภาคขยายเมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ข้อเสนอแนะด้านการจัดสรรที่ดิน ได้แก่ 1) การจัดสรรที่ดินในชุมชนเกี่ยวกับการเกษตร เช่น เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชในฤดูแล้ง และป่าเก็บของป่าของดงอย่างเป็นระบบ 2) การจัดสรรที่ดินในชุมชนเกี่ยวกับป่าไม้อย่างเป็นระบบ และ 3) การจัดสรรที่ดินปลูกสร้างบ้านเรือนให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของชุมชนและอนาคต 2) ด้านการจัดหาแหล่งน้ำอุปโภคและบริโภค ได้แก่ 1) จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคให้เพียงพอต่อชุมชน 2) การบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภคเป็นระบบอย่างทั่วถึงต่อชุมชน และ 3) การบริหารจัดการระบบชลประทานเพื่อใช้ในการเกษตรให้เพียงพอต่อชุมชนและ 3) ด้านการส่งเสริมอาชีพในชุมชน ได้แก่ 1) ส่งเสริมหน่วยงานให้มีความแข็งแรง ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานและติดตาม 2) ส่งเสริมการพัฒนาตนเองด้วยการพึ่งพาตนเองให้มีอยู่พอเพียงในระดับครัวเรือน 3) การส่งเสริมวิชาชีพด้วยการฝึกอบรม ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ

การปลูกข้าว การเพาะเห็ด และการปลูกต้นไม้อย่างทั่วถึงและครอบคลุมและ 4) ส่งเสริม การเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย เลี้ยงปลา และสัตว์ปีกในชุมชนอย่างทั่วถึงทุกครัวเรือน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชน : กรณีศึกษาเขื่อนไฟฟ้าเทินหินปูน ภาคขยายเมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาของการโยกย้ายชุมชน พบว่า ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ 1) ปัญหาด้านอาชีพทำกิน และ 2) ปัญหาพื้นที่ทำกินมีไม่เพียงพอ 3) การประสานงาน ด้านสังคม ได้แก่ 1) ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย 2) ปัญหาด้านวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อ และ 3) ปัญหาด้านความสงบ และด้านกายภาพ ได้แก่ 1) แหล่งน้ำไม่เพียงพอในการอุปโภคและบริโภคและ 2) ปัญหาขยะสิ่งปฏิกูลและน้ำเน่าเสีย ทั้งนี้เนื่องจากภาครัฐ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ครั้งที่ 8 ปี พ.ศ. 2558 ว่าด้วยการโยกย้ายชุมชนในพื้นที่เพื่อจัดสร้างเป็นที่ผลิตไฟฟ้าพลัง น้ำในการขยายพื้นที่กำลังไฟฟ้าเพิ่มขึ้นและทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีความเข้มแข็ง มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ดังนั้นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจึงเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของจินดา ขลิบทองและคณะ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการพึ่งพา ตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชน พบว่า 1) สภาพปัญหาด้านเทคโนโลยี เช่นแนวคิดและ วิธีการใช้เทคโนโลยีของชุมชนทั้งเทคโนโลยีพื้นบ้าน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ อาชีพ รายได้ รายจ่าย การออม และทรัพย์สิน ปัญหาด้านทรัพยากร เช่น แหล่งทรัพยากร การใช้ ประโยชน์ และการจัดการเน้นการอยู่กับธรรมชาติ มีจิตใจใฝ่คุณธรรมและใฝ่พัฒนา ปัญหาด้านสังคม เช่น ประเพณี วัฒนธรรมอันดีงาม ค่านิยม ความร่วมมือและความรู้สึก เป็นเจ้าของชุมชน กฎเกณฑ์ของชุมชน และการยอมรับนวัตกรรม และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของปรเมษฐ์ แสงอ่อนและคณะ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการจัดทำ แผนชุมชนแบบพึ่งพาตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า สภาพปัญหาของชุมชน คือ 1) การเดินทางคมนาคมไม่สะดวกและยังขาดไฟฟ้าส่องสว่าง ตามถนน 2) ชุมชนขาดงบประมาณในการลงทุนแต่ละครอบครัวในชุมชนไม่มีรายได้เสริม ทำให้แต่ละครอบครัวในชุมชนมีหนี้สินนอกระบบมากขึ้น 3) เยาวชนติดยาเสพติดเริ่ม ระบาดในชุมชน และเยาวชนในชุมชนบางส่วนเดินทางออกไปทำงานต่างพื้นที่ 4) ชุมชนยัง

ขาดแหล่งน้ำ เพื่อทำการเกษตรและน้ำประปาในชุมชนยังไม่พอใช้ทำให้น้ำไม่สะอาด 5) ชุมชนมีขยะมากทำให้เกิดมลพิษในอากาศตามมา และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทยา จินตามณี (2554, หน้า 117-118) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการพื้นที่ชุมชนและที่อยู่อาศัย กรณีศึกษา ตำบลบาราโหม อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี พบว่า

สภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านกายภาพ คือ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปัญหาความแออัดของบ้านเรือน เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นจึงต่อเติมซ่อมแซมที่อยู่อาศัย โดยขาดการวางแผน และต้องการสร้างที่อยู่อาศัยแบบง่ายๆ โดยไม่คำนึงถึงวัฒนธรรมพื้นถิ่น รูปแบบบ้านที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่ 2) ปัจจัยด้านสังคม คือ ปัญหาด้านอาชีพ และปัญหาสุขภาพจิต เนื่องจากมีการว่างงานของวัยรุ่นในพื้นที่และเกิดการมั่วสุม 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม คือ ปัญหาขยะและมูลสัตว์ในชุมชน เนื่องจากประชากรในพื้นที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น ปล่อยน้ำเสียลงสู่ลำคลองโดยตรง การเผาขยะ และการเลี้ยงสัตว์แบบปล่อยทำให้ในพื้นที่ชุมชนเต็มไปด้วยขยะและมูลสัตว์และ 4) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ในตำบลบาราโหมมีรายได้น้อย จึงทำให้ประชากรในพื้นที่ทิ้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยเพื่อไปหางานทำ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพัตรา ยอดสุรางค์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนแออัด กรณีศึกษาซอยสมบูรณพัฒนา 2 เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) สภาพปัญหาเรื่องที่ดินเพื่อก่อสร้างบ้านพักอาศัยเป็นปัญหาสำคัญสำหรับชุมชนนี้

ปัญหาด้านการจัดการขยะภายในชุมชนเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ รองลงมา และปัญหาลำดับสุดท้าย คือ ปัญหาด้านการเฝ้าระวังและป้องกันยาเสพติด 2) แนวทางพัฒนาทางสังคมด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เช่น การเดินเวรยาม การแจ้งเบาะแสให้กับตำรวจ ด้านความปลอดภัยของชุมชน เช่น จัดตั้งอาสาสมัครตำรวจบ้าน ด้านการศึกษา เช่น การส่งเสริมการศึกษาให้กับเยาวชนในชุมชนที่มีฐานะยากจนโดยการประสานขอทุนรับการศึกษาจากมูลนิธิเด็กก่อนในสลัม ด้านการส่งเสริมอาชีพ เช่น จัดตั้งกลุ่มอาชีพในชุมชน เช่น กลุ่มผลิตยาสระผม น้ำยาล้างจาน กลุ่มหัตถกรรมและกลุ่มค้าขาย แนวทางพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ด้านการจัดการขยะ คือ ให้ประชาชนนำขยะใส่ถุงดำแล้วนำมาวางไว้บริเวณภาชนะรองรับขยะที่กรุงเทพมหานครจัดวางไว้ให้ การจัดการน้ำเสียในชุมชน คือ มีการประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบมาแก้ไข

2. ปัจจัยที่ส่งต่อสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการจัดสรรที่ดิน 2) ด้านการจัดหาแหล่งน้ำอุปโภคและบริโภค 3) ด้านการส่งเสริมอาชีพในชุมชน 4) ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย 5) ด้านการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน 6) ด้านการประสานงาน 7) ด้านประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อ 8) ด้านการป้องกันความสงบและ 9) ด้านการกำจัดขยะและปฏิกูล ทั้งนี้เนื่องจากพัฒนาประเทศจะต้องคำนึงถึงการบริหารและพัฒนาทางด้านสังคม ที่เริ่มต้นจากสมาชิกของสังคมก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อให้ประชาชน ๆ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รอดพ้นจากความทุกข์ยากลำบากต่าง ๆ และสามารถชีวิตอย่างที่ตนเองต้องการจะเป็น มีเกียรติ ศักดิ์ศรีและภาคภูมิใจในตนเอง ตลอดจนมีความพึงพอใจในชีวิตของตนเอง มีความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง สมบูรณ์มีโอกาสได้รับการศึกษาอบรมให้มีสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนมีคุณธรรม และจริยธรรม มีความสามารถที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างราบรื่น อันจะส่งผลให้ชุมชนนั้นมีสภาวะทางสังคมที่ดีและยั่งยืน ชุมชนมีชีวิตร่วมกันอย่างผาสุกและสามารถสืบทอดสิ่งที่ดีงามต่อเนื่องไปสู่ลูกหลานอันเป็นสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคม การบริหารพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ เป็นการบริหารจัดการเพื่อให้มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเริ่มจากการทำให้ชุมชนมีกินของใช้อย่างเพียงพอตามที่ต้องการ พ้นจากสภาพความอดยากและขาดแคลน มีการผลิตอย่างเพียงพอ มีการจัดสรร ผลผลิต จำหน่าย แจกจ่ายกันอย่างทั่วถึง มีการบริโภคอย่างได้ประโยชน์ มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม และพัฒนาไปสู่การ เพิ่มกำลังและความสามารถในการผลิต การมีรายได้มากขึ้น ชุมชนมีฐานะมั่นคงและมีกินมีใช้อย่างสมบูรณ์พูนสุข เมืองและชนบทมีเศรษฐกิจที่เข้มแข็งและมีโอกาสที่จะขยายตัวทางเศรษฐกิจต่อไปอย่างยั่งยืน และการบริหารพัฒนาทางด้านกายภาพ มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นชุมชนจะต้องอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของแต่ละคนทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โครงสร้างทางกายภาพที่ชุมชนสัมผัสได้และมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงโดยตรง ส่วนการบริหารจัดการ เพื่อให้โครงสร้างหรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนและก่อให้เกิดประโยชน์ด้านต่าง ๆ ทำให้ปลอดภัย ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสวยงาม เป็นต้น รวมทั้งปัญหาทางกายภาพต่าง ๆ ได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหามลพิษในด้านต่าง ๆ ปัญหา

การจรรยาบรรณที่ดี ปัญหาที่ท่วม ในการบริหารการพัฒนาชุมชนในมิติด้านกายภาพมักได้รับความสนใจมาโดยตลอด เนื่องจากการบริหารการพัฒนาที่มองเห็นผลของการพัฒนาอย่างรวดเร็วและเป็นรูปธรรม ประชาชนได้รับประโยชน์โดยตรง และผู้บริหารเองก็จะมีผลงานปรากฏอย่างชัดเจน ทั้งนี้ในระยะแรกของการบริหารการพัฒนาชุมชนมักมุ่งเน้นในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ถนน สะพาน อันเป็นเส้นทางคมนาคม เพื่อผลที่ตามมาทางด้านเศรษฐกิจต่อมาจึงเริ่มมองเห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางกายภาพซึ่งจะส่งผลถึงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและพยายามสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น การจัดระบบการระบายน้ำ ระบบการกำจัดน้ำเสีย การจัดการแก้ไขปัญหามลพิษต่าง ๆ การวางผังเมือง การกำหนดลักษณะการใช้พื้นที่ การจัดรูปแบบของเมืองใหญ่ และการสร้างภูมิทัศน์ที่เหมาะสม งดงาม เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550)

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้าย พบว่า ด้านการจัดสรรที่ดิน ได้แก่ 1) การจัดสรรที่ดินในชุมชนเกี่ยวกับการเกษตร เช่น เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชในฤดูแล้ง และป่าเก็บของป่าของดงอยู่เป็นระบบ 2) การจัดสรรที่ดินในชุมชนเกี่ยวกับป่าไม้เป็นระบบ และ 3) การจัดสรรที่ดินปลูกสร้างบ้านเรือนให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของชุมชนและอนาคต ด้านการจัดการแหล่งน้ำอุปโภคและบริโภค ได้แก่ 1) จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคให้เพียงพอต่อชุมชนและเป็นระบบอย่างทั่วถึงต่อชุมชน และ 2) การบริหารจัดการระบบชลประทานเพื่อใช้ในการเกษตรให้เพียงพอต่อชุมชนและด้านการส่งเสริมอาชีพในชุมชน ได้แก่ 1) ส่งเสริมหน่วยงานให้มีความแข็งแรง ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงานและติดตามและสามารถพึ่งพาตนเองในระดับครัวเรือน 2) การส่งเสริมวิชาชีพด้วยการฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกข้าว การเพาะเห็ด และการปลูกต้นไม้อย่างทั่วถึงและ 3) ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย เลี้ยงปลา และสัตว์ปีกในชุมชนอย่างทั่วถึงทุกครัวเรือน ทั้งนี้เนื่องจากข้อเสนอแนะ ซึ่งได้จากความคิดเห็นของผู้กำหนดนโยบายโดยภาครัฐ พรรคของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ให้ความคิดเห็นไว้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปาจริย์ สังข์วงษา (2554, หน้า 187-188) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารการพัฒนาที่มีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่บริเวณภาคกลาง พบว่า การบริหารการพัฒนา มี 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารโครงการพัฒนา 2) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ 3) ด้านการพัฒนาด้านสังคม 4) ด้านการพัฒนาทางการเมือง 5) ด้านการพัฒนาเมืองและ 6) ด้านการพัฒนาชนบท และส่วน

ความต้องการในการพัฒนาชุมชนของประชาชน มี 8 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนา สาธารณสุขและส่งเสริมคุณภาพชีวิต 2) ด้านการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม 3) ด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ 4) ด้านการจัดระเบียบชุมชน 5) ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 7) ด้านการพัฒนาทางสังคม และ 8) ด้านการเมืองและการบริหารด้านชนบท ขณะที่ พีรยา จินตามณี (2554, หน้า 117-118) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการพื้นที่ชุมชนและที่อยู่อาศัย พบว่า แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยของชุมชน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม คือ ความ มีระเบียบเรียบร้อย โดยต้องการให้สภาพแวดล้อมของชุมชนเป็นระเบียบ สะอาดกว่า ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันลดความแออัดของบ้านเรือน ด้านเศรษฐกิจ ต้องการให้มีนักท่องเที่ยว เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนมากขึ้น มีการลงทุนด้านการท่องเที่ยวและการกระจายรายได้ สู่ชุมชน รวมทั้งการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความสำคัญของชุมชน การปรับผังชุมชน และการปรับระบบโครงสร้างสาธารณูปโภคและสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของสุพัตรา ยอดสุรางค์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบทบาท คณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนแออัด พบว่า

แนวทางพัฒนาด้านการพัฒนาสุขอนามัย เช่น การเฝ้าระวังโรคและการป้องกัน โรค คือ ประสานหน่วยงานสาธารณสุขศูนย์การเฝ้าระวังและการป้องกันเข้ามาฉีดยากำจัด ยุงลายไปในแหล่งน้ำในชุมชน และการฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้กับเด็กเป็นประจำทุกปี ด้านอนามัย คือ ศูนย์สาธารณสุขเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการอนามัยชุมชน ด้านการ พัฒนากายภาพ เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา คือ การแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการ ถนน ทางเดิน คือ ประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบมาดำเนินการโดยคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้น ในส่วนของจินดา ขลิบทองและคณะ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาชุมชน เช่น ด้านเทคโนโลยี เช่น ชุมชนผสมผสานทั้งเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีพัฒนา ทรัพยากร ในชุมชนอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ เช่น ครอบครัวยุคใหม่มีรายได้ และการลดค่าใช้จ่าย ลดภาระหนี้สินและมีการออม เน้นการปลูกพืชผักไว้กินเอง การขยายพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ เอง มีการแลกเปลี่ยนผลผลิต การผลิตที่ให้ผลผลิตที่ดี ไม่เป็นหนี้ มีอาชีพเสริม มีรายได้ ต่อเนื่อง และรู้จักเก็บออม ด้านทรัพยากร เช่น การเน้นการเลี้ยงสัตว์แบบธรรมชาติไม่ ทำลายทรัพยากรใช้วัสดุหรือทรัพยากรในท้องถิ่น อยู่กับป่าหรืออยู่กับทรัพยากรธรรมชาติ และมีการอนุรักษ์ใช้และโยชน์และรักษา ด้านสังคม เช่น การเน้นการมีผู้นำที่มีความคิด สร้างสรรค์ สมาชิกพร้อมแรงร่วมใจและเน้นการใช้แรงงานในครอบครัวหรือคนในชุมชนเป็น

หลัก คนในครอบครัวมีความเข้าใจกัน อยู่กันพร้อมหน้าและมีเพื่อนมิตรที่รู้จักเป็นเพื่อนร่วมชุมชนที่เอื้ออาทรต่อกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันและเชื่อฟัง มีเวทีเรียนรู้ แลกเปลี่ยนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอเชิงนโยบายสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชน จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านกายภาพ มีข้อเสนอเชิงนโยบายสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ภาครัฐควรมีการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณและบุคลากร เพื่อศึกษาการวางแผนจัดการพื้นที่ที่มีแนวโน้มเกิดภัยพิบัติและมีการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยคำนึงถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้ปลอดภัยและให้ทุกคนในชุมชนเป็นศูนย์กลางดำเนินการและมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการด้วยตนเอง เป็นสำคัญ และ 2) ด้านการกำจัดขยะมูลและสิ่งปฏิกูล มีข้อเสนอเชิงนโยบายสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชน ได้แก่ ควรให้ภาครัฐ นักวิชาการและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เช่น ระบบระบายน้ำเสียในชุมชน ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำจัดขยะในชุมชนอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกครัวเรือน เช่น การคัดแยกขยะ การลดปริมาณขยะและการกำจัดขยะ เป็นต้น มีการส่งเสริมการจัดตั้งสถานที่รับซื้อขยะในชุมชนในรูปแบบของธนาคารขยะ

2. ด้านสังคม มีข้อเสนอเชิงนโยบายสัมฤทธิ์ผลของการโยกย้ายชุมชน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย ประกอบด้วย มีการส่งเสริมความรู้ด้วยการแพทย์ที่เน้นการดูแลสุขภาพของตนเอง เช่น การอยู่ การกินและยาสมุนไพร ส่งเสริม สนับสนุนประชาชนชุมชนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขในการรักษาเบื้องต้น การให้คำแนะนำด้านสุขภาพ การให้บริการด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึงทุกครัวเรือน 2) ด้านประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อ การสร้างเสริมบรรยากาศที่อยู่อาศัยที่คุ้นเคย มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน การก่อสร้าง เอกลักษณ์ประจำชุมชนเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของชุมชนด้านวัฒนธรรม ประเพณี การอนุรักษ์ เครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ของชุมชนเอาไว้ในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ ของชุมชนเพื่อรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายสัมฤทธิผลของการโยกย้ายชุมชน : กรณีศึกษาเขื่อนไฟฟ้าเทินหิบบูน ภาคขยายเมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติ

1.1 แผนกพลังงานและบ่อแร่สามารถนำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านกายภาพเพื่อการปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้น

1.2 การแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในการวิจัยครั้ง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริงควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิผลของการโยกย้ายชุมชน : กรณีศึกษาเขื่อนไฟฟ้าเทินหิบบูน ภาคขยายเมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของการโยกย้ายชุมชน : กรณีศึกษาเขื่อนไฟฟ้าเทินหิบบูน ภาคขยายเมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในเขตอำเภอเมืองกับประชาชนในชนบทจะทำให้เห็นความแตกต่างของตัวแปรที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

2.3 ควรมีการศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการขยะที่มีประสิทธิผลของการโยกย้ายชุมชน : กรณีศึกษาเขื่อนไฟฟ้าเทินหิบบูน ภาคขยายเมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว